

_____ *hokimligi*
maktabgacha va maktab ta'limi
boshqarmasi

_____ *maktabgacha va*
maktab ta'limi bo'limi tasarrufidagi
___-umumiy o'rta ta'lim maktabi
to'g'arak rahbari

_____ *ning*
20__-20__-o'quv yili uchun

“DEHQONCHILIK”

TO'GARAK
HUJJATLARI

To'garak a'zolari haqida ma'lumot

№	Familiya ismi va sharifi	Tug'ilgan sanasi	Sinfi	Manzili (to'liq)	Ota-onasi (Ismi sharifi)	Telefon (uy yoki mobil)	Izoh
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							
11.							
12.							
13.							
14.							
15.							

16.							
17.							
18.							
19.							
20.							
21.							
22.							
23.							
24.							
25.							
26.							
27.							
28.							
29.							
30.							

O'tkazilgan xona _____

Maktabdan kasb va tilni bilib chiqqan bola jamiyatimizning katta yutug‘i, bilmagani muammo.

Shavkat Mirziyoyev.

“TASDIQLAYMAN”

MMIBDO‘ _____

**20__-20__-o‘quv yili uchun tuzilgan “Dehqonchilik” nomli to‘garagining
ISH REJASI**

№	Yillik ish reja mavzulari	Soat	Sana	Izoh
1.	Tuproq va uning xossasi	1		
2.	Tuproqning donadorligi	1		
3.	Tuproq eroziyasi va tuproq unumdorligi	1		
4.	Tuproq unumdorligini aniqlash	1		
5.	Qishloq xo‘jaligining asosiy tarmoqlari	1		
6.	Paxta o‘smiigi	1		
7.	G‘o‘zaga ishlov berish	1		
8.	O‘simliklarni parvarish qilish va oziqlantirish qoidalari	1		
9.	O‘simliklarning o‘sh va rivojlanishi	1		
10.	O‘smikni boshqalanish, gullash va pishish davri	1		
11.	O‘simliklarning o‘sh tezligi va sog‘lomligini nazorat qilish usullari	1		
12.	Mustaqil amaliy topshiriq	1		
13.	Mahalliy tuproqning ekin ekish uchun qulayligini aniqlash	1		
14.	Har xil mexanik tarkibli tuproqlarni aniqlash	1		
15.	Issiqxona tayyorlash texnologiyasi	1		
16.	Qishloq xo‘jaligida ishlatiladigan texnika turlari	1		
17.	Traktor vs uning turlari	1		
18.	Traktor mexanizmlari	1		
19.	Qishloq xo‘jaligida ishlatiladigan kultivatorlar va uning turlari	1		
20.	Kultivatorlarning vazifasi	1		
21.	Kultivatorning asosiy qismlari	1		
22.	Dastaki kultivator yordamida yerga ishlov berish	1		
23.	Ekinlarni almashlab ekish texnologiyasi	1		
24.	Ekinlarni almashlab ekish tizimi	1		
25.	Donli va moyli ekinlar	1		
26.	Donli ekinlarning poyasi, bargi va gul to‘plami	1		
27.	Moyli ekinlar	1		
28.	Tuproqsiz ekin yetishtirish (gidroponika)	1		
29.	Gidroponikaning tuproq dehqonchiligidan afzallik tomonlari	1		
30.	Gidroponika tizimi	1		
31.	Urug‘chilik va ko‘chat yetishtirish usullari	1		
32.	Ko‘chatlar va ko‘chat yetishtirish.	1		
33.	Urug‘chilik va ko‘chat yetishtirish.	1		
34.	Urug‘ni ekish usuli.	1		

35.	Ko'chat yetishtirish.	1		
36.	Yashil o'simliklar klassifikatsiyasi	1		
37.	Tabiatda va inson hayotida yashil o'simliklarning ahamiyati	1		
38.	Manzarali gulchilik va bog'dorchilikda xona o'simliklari	1		
39.	Yashil o'simliklarni parvarishlash	1		
40.	O'simlik kasalliklari	1		
41.	O'simlik kasalliklari va zararkunandalariga qarshi kurashish usullari	1		
42.	O'simlik kasalliklarini davolash usullari	1		
43.	Bakterial rak va uni davolash usuli.	1		
44.	Unsimon shudring va uni davolash usuli	1		
45.	Danak yorilishi va uni davolash usuli	1		
46.	Tanlangan o'simlikni ko'paytirish ishlarini tashkil qilish va parvarishlash	1		
47.	Yerga ishlov beruvchi texnika turlari.	1		
48.	Yerga ishlov beruvchi borona texnika turi	1		
49.	Xavfsizlik texnikasi qoidalari	1		
50.	Ekinlarni ekish va ko'chat o'tqazish mashinalari	1		
51.	Don seyalkalari	1		
52.	Ko'chat o'tqazish mashinalari	1		
53.	Urug' va ko'chat o'tqazish	1		
54.	Dastaki seyalkadan foydalanib, ko'chat o'tqazish	1		
55.	O'g'it solishda ishlatiladigan mashinalar	1		
56.	Organik o'g'it sepish mashinalari.	1		
57.	O'g'it solishda ishlatiladigan mashinalar	1		
58.	Mineral o'g'it sepish mashinalari.	1		
59.	Suyultirilgan o'g'it sepish mashinalari.	1		
60.	Ekinlarini sug'orishda ishlatiladigan moslama va mashinalar	1		
61.	Sug'orish usuli	1		
62.	Sug'orish texnikasi	1		
63.	Yer ustidan egatlab va tomchilatib sug'orish	1		
64.	Aerozolli sug'orish	1		
65.	Ekinlarini sug'orish usullari	1		
66.	Ekin hosilini yig'ishtirishda ishlatiladigan paxta terish mashinalari	1		
67.	Ekin hosilini yig'ishtirishda ishlatiladigan g'alla o'rim-yig'imi va kartoshka yig'ishtirish mashinalari	1		
68.	Ekin hosilini yig'ishtirishda ishlatiladigan donli ekinlarni va yem-xashak yig'ishtirish mashinalari	1		

Mavzu: Tuproq va uning xossasi

Mashg‘ulotning maqsadi:

Ta‘limiy maqsad: to‘garak a‘zolari faolligi va mustaqilligini oshirish, ularni tafakkurni rivojlantirish, mehnatni tashkil etishga ijodiy yondashish tuyg‘usini tarbiyalash, ta‘lim berishning jamoa shakllarini asta-sekin mustaqil, yakka tartibda ishlashga o‘tkazish, o‘zlariga yuklatilgan topshiriqlarni mustaqil va mas‘uliyatni his qilgan holda amalga oshirish.

Tarbiyaviy maqsad: o‘quvchilarni mehnatsevarlikka o‘rgatish, turmushdagi ehtiyojlar va ulardan foydalanish, dexqon xo‘jaligida yuqori bilimli bo‘lishi, mahorat va malaka orttirishni, ish o‘rnini tashkil qilish qonun qoidalarini tushuntirish.

Rivojlantiruvchi maqsad: O‘zbekiston Respublikasida olib borilayotgan islohatlar, mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning ustivor yo‘nalishlariga muvofiq to‘garak a‘zolarini sifatli o‘qitish va tarbiyalash, mustaqil fikrlashga qodir bo‘lgan, hozirgi zamon bozor sharoitlarida ishni izchil tashkil eta oladigan, yuqori malakali raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash.

Mashg‘ulot turi: yangi bilim beruvchi, bilimlarni mustahkamlovchi.

Mashg‘ulot uslubi: tushuntirish, suxbat, tezkor savol – javob, amaliy mustaqil ishlar bajarish, munozara, muammoli topshiriq, ko‘rgazmali va boshqalar.

Mashg‘ulot metodi: guruhlarda ishlash, “kim ephil-u, kim chaqqon”, “ko‘rsam tezroq o‘rganaman”, “muammo va yechim” shu kabi metodlar.

Mashg‘ulot jihozi: mavzuga oid rasm, ko‘rgazmalar va tarqatma materiallar, o‘quv qurollari, elektron materiallar.

Mashg‘ulotning borishi:

I. Tashkiliy qism: a) Salomlashish. b) Davomatni aniqlash.

II. Uyga vazifani so‘rash: a) Savol – javob o‘tkazish. b) Topshiriqlarni tekshirish.

III. Yangi mavzu bayoni:

Tuproq tashqi muhit, o‘simlik va hayvonlar ta‘sirida tog‘ jinslarining yemirilishidan paydo bo‘ladi.

Tuproq hosil bo‘lishida o‘simlik va hayvonlarning ahamiyati katta. Tuproqning tarkibida qattiq va suyuq moddalar, gazlar va mikroorganizmlar mavjud.

Tuproq deganda, o‘simliklarning o‘sishi va rivojlanishi uchun kerak bo‘ladigan oziq moddalari, havo bilan ta‘minlangan va ma‘lum miqdordagi namlikni o‘zida ushlab turadigan yerning ustki g‘ovak qatlami tushuniladi.

Tuproq yer sharidagi barcha qobiqlardagi jarayonlarda muhim ahamiyatga ega va bir qator vazifalarni bajaradi. Tuproqning hosil boiishi, nihoyatda murakkab biofizik-kimyoviy jarayondir. Tuproqning hosil boiish jarayoni deganda, moddalar hamda energiyaning tuproq qatlamida o‘zgarishi va harakati natijasida hosil boigan moddalar yigindisi tushuniladi. Bu faqat tirik organizmlar - yuksak o‘simliklar va mikroorganizmlarning o‘zaro ta‘siri tufayli sodir boiadi. Tuproq tog‘ jinslarining nurashi mahsulidir. Lekin tuproq o‘zining bir qancha xususiyatlari bilan tog‘ jinslaridan keskin farq qiladi. O‘ziga xos xususiyatlarga ega boigan tabiiy jins hisoblangan tuproqning hosil boiishida nurash va tuproq hosil qiluvchi jarayonlarning o‘zap munosabati muhim ahamiyatga ega.

SOZ TUPROQ

Tuproq tarkibida chang ko‘p bo‘lsa (50–80 % gacha), soz tuproq deyiladi. Bu tuproq suvni ko‘p shimadi, havo va suvni yomon o‘tkazadi.

QUMLOQ TUPROQ

Tuproq tarkibida chang juda kam bo‘lsa (5–20 % gacha), qumloq tuproq deyiladi. Bunday tuproq suv va havoni yaxshi o‘tkazadi, hosildorligi yuqori bo‘ladi.

Tuproqning xossasi deganda uning suv o‘tkazuvchanligi va bug‘latishi, suvni uzoq muddat o‘zida ushlab tura olishi, isishi, issiqlikni o‘tkazishi va uni tarqatishi hamda undagi havo almashinuvi tushuniladi. Tuproqning bu xususiyatlari ko‘p jihatdan uning tuzilishi va tarkibiga bog‘liq.

Tuproq tarkibidagi changning ko‘p va kamligiga ko‘ra, ikki turga bo‘linadi:

IV. Mashg‘ulotni yakunlash: to‘garak a‘zolarini yutuq va kamchilliklarini muxokama qilish, rag‘batlantirish.

V. Uyga vazifani e‘lon qilish: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

Sana: “__” _____ 20__-yil. Sinflar: _____ To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Tuproqning donadorligi.

Mashg‘ulotning maqsadi:

Ta‘limiy maqsad: to‘garak a‘zolari faolligi va mustaqilligini oshirish, ularni tafakkurni rivojlantirish, mehnatni tashkil etishga ijodiy yondashish tuyg‘usini tarbiyalash, ta‘lim berishning jamoa shakllarini asta-sekin mustaqil, yakka tartibda ishlashga o‘tkazish, o‘zlariga yuklatilgan topshiriqlarni mustaqil va mas‘uliyatni his qilgan holda amalga oshirish.

Tarbiyaviy maqsad: o‘quvchilarni mehnatsevarlikka o‘rgatish, turmushdagi ehtiyojlar va ulardan foydalanish, dexqon xo‘jaligida yuqori bilimli bo‘lishi, mahorat va malaka orttirishni, ish o‘rnini tashkil qilish qonun qoidalarini tushuntirish.

Rivojlantiruvchi maqsad: O‘zbekiston Respublikasida olib borilayotgan islohatlar, mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning ustivor yo‘nalishlariga muvofiq to‘garak a‘zolarini sifatli o‘qitish va tarbiyalash, mustaqil fikrlashga qodir bo‘lgan, hozirgi zamon bozor sharoitlarida ishni izchil tashkil eta oladigan, yuqori malakali raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash.

Mashg‘ulot turi: yangi bilim beruvchi, bilimlarni mustahkamlovchi.

Mashg‘ulot uslubi: tushuntirish, suxbat, tezkor savol – javob, amaliy mustaqil ishlar bajarish, munozara, muammoli topshiriq, ko‘rgazmali va boshqalar.

Mashg‘ulot metodi: guruhlarda ishlash, “kim epchil-u, kim chaqqon”, “ko‘rsam tezroq o‘rganaman”, “muammo va yechim” shu kabi metodlar.

Mashg‘ulot jihozi: mavzuga oid rasm, ko‘rgazmalar va tarqatma materiallar, o‘quv qurollari, elektron materiallar.

Mashg‘ulotning borishi:

I. Tashkiliy qism: a) Salomlashish. b) Davomatni aniqlash.

II. Uyga vazifani so‘rash: a) Savol – javob o‘tkazish. b) Topshiriqlarni tekshirish.

III. Yangi mavzu bayoni:

Tuproqdagi chirindi moddalar uning mayda zarrachalarini yopishtirib donador holatga keltiradi. Tuproq zarrachalari suvda darhol ivib, maydalanib, shaklini yo‘qotsa, ular tez zichlanadigan, havo va suvni yaxshi o‘tkazmaydigan bo‘ladi.

Bunday tuproqlarning unumdorligi past bo‘ladi va o‘simliklar yaxshi o‘sa olmaydi. Shu sababli tuproq unumdorligini ta‘minlash uchun uni donador holatga keltirish kerak.

Donador tuproqlarda o‘simliklar uchun zarur barcha sharoit – suv, havo, issiqlik, oziq rejimlari yaxshi bo‘ladi. Natijada tuproqda organik moddalar tez parchalanadi.

O‘simliklar uchun yetarli miqdorda mineral moddalar hosil bo‘ladi.

Kuchli yog‘ingarchilik natijasida mayday zarrachali tuproqning yuza qatlamini qatqaloq bosadi. Ular tuproq namligini tez bug‘lanishiga sabab bo‘ladi.

Tuproqning donadorligi turli sabablarga ko‘ra buzilib turadi.

Donadorlikning buzilishiga qayta-qayta ekin ekilishi sabab bo‘ladi.

Tuproq inson hayot kechirish muhitini tashkil etuvchi tabiiy komponentlardan biri hisoblanadi.

Tuproqdan noto‘g‘ri foydalanish oqibatida tuproqda kechadigan jarayonlarni buzish tuproq eroziyasi, uning sho‘rlanishi va botqoqlanishiga olib keladi.

IV. Mashg‘ulotni yakunlash: to‘garak a‘zolarini yutuq va kamchilliklarini muxokama qilish, rag‘batlantirish.

V. Uyga vazifani e‘lon qilish: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustaxkamlab kelish.

Sana: “ ” _____ 20__-yil. Sinflar: _____ To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Tuproq eroziyasi va tuproq unumdorligi

Mashg‘ulotning maqsadi:

Ta‘limiy maqsad: to‘garak a‘zolari faolligi va mustaqilligini oshirish, ularni tafakkurni rivojlantirish, mehnatni tashkil etishga ijodiy yondashish tuyg‘usini tarbiyalash, ta‘lim berishning jamoa shakllarini _____ asta-sekin mustaqil, yakka tartibda ishlashga o‘tkazish, o‘zlariga yuklatilgan topshiriqlarni mustaqil va mas’uliyatni his qilgan holda amalga oshirish.

Tarbiyaviy maqsad: o‘quvchilarni mehnatsevarlikka o‘rgatish, turmushdagi ehtiyojlar va ulardan foydalanish, dexqon xo‘jaligida yuqori bilimli bo‘lishi, mahorat va malaka orttirishni, ish o‘rnini tashkil qilish qonun qoidalarini tushuntirish.

Rivojlantiruvchi maqsad: O‘zbekiston Respublikasida olib borilayotgan islohatlar, mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning ustivor yo‘nalishlariga muvofiq to‘garak a‘zolarini sifatli o‘qitish va tarbiyalash, mustaqil fikrlashga qodir bo‘lgan, hozirgi zamon bozor sharoitlarida ishni izchil tashkil eta oladigan, yuqori malakali raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash.

Mashg‘ulot turi: yangi bilim beruvchi, bilimlarni mustahkamlovchi.

Mashg‘ulot uslubi: tushuntirish, suxbat, tezkor savol – javob, amaliy mustaqil ishlar bajarish, munozara, muammoli topshiriq, ko‘rgazmali va boshqalar.

Mashg‘ulot metodi: guruhlarda ishlash, “kim epchil-u, kim chaqqon”, “ko‘rsam tezroq o‘rganaman”, “muammo va yechim” shu kabi metodlar.

Mashg‘ulot jihozi: mavzuga oid rasm, ko‘rgazmalar va tarqatma materiallar, o‘quv qurollari, elektron materiallar.

Mashg‘ulotning borishi:

I. Tashkiliy qism: a) Salomlashish. b) Davomatni aniqlash.

II. Uyga vazifani so‘rash: a) Savol – javob o‘tkazish. b) Topshiriqlarni tekshirish.

III. Yangi mavzu bayoni:

Tuproq eroziyasi (lot. *erasio* – yemirilish, nurash) – tuproqning eng unumdor yuqori qatlamlari va tuproq osti jinslarining atmosfera yog‘inlari hamda sug‘orish suvlari, shamol va boshqalar ta‘sirida yemirilish jarayoni.

Tuproq unumdorligi – tuproqning o‘simliklarni yetarli suv, oziq moddalar va boshqa zarur sharoit bilan ta‘minlay olish xususiyati.

Tuproq unumdorligi turlari

TABIY UNUMDOR TUPROQ

Tuproqdagi oziq moddalar umumiy zaxirasi bilan xarakterlanadi. Uning shakllanishi esa tuproq hosil bo‘lish sharoitlari, omillari hamda genezisiga bog‘liq.

SUN‘IY UNUMDOR TUPROQ

Inson faoliyati bilan, ya‘ni yerga ishlov berish, sug‘orish, o‘g‘itlash, sho‘rini yuvish kabi agrokomples tadbirlar bilan bog‘liq.

IV. Mashg‘ulotni yakunlash: to‘garak a‘zolarini yutuq va kamchilliklarini muxokama qilish, rag‘batlantirish.

V. Uyga vazifani e‘lon qilish: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustaxkamlab kelish.

veb-saytimiz: Zokirjon.com

Hujjat Word variantda beriladi.

Zokirjon Admin bilan

90-530-00-68 nomerga murojaat qilishingiz, shu nomerdagi telegram orqali bog'lanishingiz yoki nza4567 izlab telegramdan yozishingiz so'raladi.

Telegramda murojaatingizga o'z vaqtida javob beriladi

75 listdan iborat 68 soatli "Dehqonchilik" to'garakni to'liq holda olish uchun telegramdan yozing.

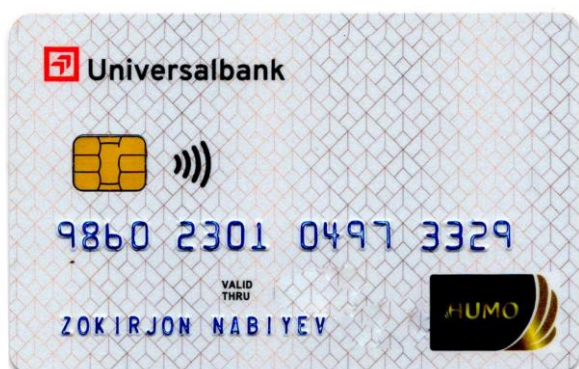
Narxi: 30 ming so'm

Telegram kanalimiz:

@Maktablar_uchun_hujjatlar

To'lov uchun: UZCARD *880*9860230104973329*summa#

Plastik egasi Nabiyev Zokirjon

DIQQAT!!!

Sizga bu **OMONAT** qilib beriladi.

To'liq holda olganingizdan so'ng:

Faqat o'zingiz uchun foydalaning.

Hech kimga bermang hattoki eng yaqin insoningizga ham.

Internet orqali veb-saytlarga joylamang.

Kanal va gruppalariga tarqatmang.

OMONATGA

HIYONAT QILMANG.